Autor Guste Santini
Utorak, 14 Kolovoz 2001 22:16

O uspjehu turističke sezone se polako ali sigurno diže prašina. Mišljenja su različita I kreću se od ocjena da je turistička sezona uspjela do ocjena da je turistička sezona nedopustivo neuspješna. Pri tome nedopustivo se interpretira kao balkanska aljkavost koja je najozbiljnija smjetnja razvoju turizma. O financijskim rezultatima se još glasno ne govori ali I to je na vidiku. Mišljenja o kreiranju potrebnih preduvjeta za osnovni izvozni proizvod je pun neslaganja što svakako definira stanje u hrvatskom turizmu (čitaj: u privredi u cjelini).

Prije odgovora na naslov valja konstatirati da nije ni moguće da se dogodi nešto dobro ako ne postoje jasni ciljevi I strategija kako uz najmanju cijenu ostvariti postavljene ciljeve. Uostalom to je stanje u svim segmentima društveno pa, prema tome, I privrednog sistema I ekonomske politike. Sve se radi za danas I ne razmišlja se o vremenskom horizontu pa bio on udaljen svega nekoliko tjedana. Ne treba nam plan I planiranje pa je sasvim razumljivo da nije ni bilo moguće ovoj turističkoj sezoni pristupiti na pravi način.

Izgleda da je sve spremno da se do kraja godine pristupi - “odlučno” - raspordaji turističkih kapaciteta. Na ovim stranicama problemima turizma je posvećeno znatno prostora. Ovo je učinjeno jer autor ovih napisa vidi u turizmu značajnu polugu razvoja. Ovo je posebno značajno kada su sve ostale, u prvom redu industrijske, grane devastirane do te mjere da nije moguće u kratkom roku očekivati bilo kakve pozitivne pomake. Sve je to mojim čitaocima poznato i jasno. Oni koji su “novi” neka prelistaju moje napise iz prethodnih mjeseci.

Vratimo se naslovu. Standardizacija hotela je neprimjerena. Standardizacije restorana naprosto nema. U mjestima gdje je popunjenost kapaciteta iznenadila turističke radnike gosti bukvalno čekaju na red da mogu večerati. Stvaraju se redovi, konobari su postali mali “bogovi” koji mogu uz neke uvjete osigurati stol. Jasno da je u tom metežu I večera primjerena gužvi I tako gost za svoj novac neće dobiti niti poslugu niti hranu primjerenu novcu koji mora platiti. Da smo užasno skupi o tome nema zbora. Međutim, gore od toga je da strancima dajemo jasan signal da ne dolaze na našu obalu. Konačno osim lijepih prirodnih blagodati mi zapravo gostu i ne nudimo nešto posebno. Svake sezone se ljutimo na orgnaizaciju sezone. Svake sezone tvrdimo da će naredna biti bolja i, sukladno našim balkanskim spoznajama, ne činimo ništa da poboljšamo našu ponudu. O tome je lako zaključiti ako se ispita koliko puta strani turisti (uzastopno) posjete našu obalu. Stanje bi bilo još gore da nemamo „domaće-strane“ turiste koji su se povezali sa pojedinim turističkim radnicima i tako našu obalu učinili djelom i njihove domovine. Bilo kako bilo stvoreni su uvjeti sa stečaj našeg najprepoznatijeg izvoznog proizvoda.

Mnogo toga nije u odnosu na turizam rješeno. Situacija nije monogo bolja ni u turističkoj grani. Dok s jedne strane, hoteljeri i iznajmljivaći boravišnih kapaciteta “podmiruju“ fiksne troškove turističke usluge ugostitelji (koji nemaju zvjezdice) djeluju putem varijabilnih troškova i prisvajaju svu dobit koja bi se u normalnim uvjetima trebala dijeliti sudionicima u ponudi turističkog proizvoda.

Ovom valja svakako pridodati i tečaj kune koji stvara uvjete za kolaps turističke privrede. Odgovr da su poslovne banke špekulirale tečajem kune nije odgovor i ne može biti alibi hrvatksoj vlasti. Mnogo toga je krivo i neprihvatljivo. Napuštanje turističke privrede znači napuštanje subjektiviteta hrvatske države i svođenje iste na periferiju u kojoj riječ „kolonija“ na

mora imati samo upozoravajuće značenje.